

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă împotriva Societății cu Răspundere Limitată „FLY ONE”, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă și s-a menținut hotărârea din 19 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2rac-54/23
NR. PIGD 2-19154135-01-2rac-22022023)

Recursul declarat până la 1 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, în vigoare din 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casare a acesteia.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: I. Potînga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

18 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 20 septembrie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „FLY ONE” cu privire la încasarea penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 25 aprilie 2017, între SRL „Avia Invest”, în calitate de cedent, Autoritatea Aeronautică Civilă, în calitate de cesionar, și SRL „FLY ONE”, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de cesiune de creanță, prin care SRL „Avia Invest” a cedat, Autoritatea Aeronautică Civilă a preluat, iar SRL „FLY ONE” a acceptat transmiterea de la cedent către cesionar a creanței parțiale în valoare de 12321461,36 de lei. Contractul a intrat în vigoare la data semnării.

3. Potrivit pct.5 din contract, SRL „FLY ONE” urma să achite datoria în sumă de 12321461,36 de lei, la data de 25 aprilie 2017. Cu toate acestea, debitorul nu a respectat prevederile acestui contract din care motiv reclamanta s-a adresat în judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „FLY ONE” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a dobânzii de întârziere.

4. La propunerea și promisiunile părâtei că va stinge integral datoriile sale, la 13 septembrie 2017 a fost încheiat un Acord de eșalonare, prin care Autoritatea Aeronautică Civilă a acceptat ca din contul sumelor transferate să reducă mărimea datoriei de bază, deoarece SRL „FLY ONE” a recunoscut și a acceptat să achite penalitatea în sumă de 806 163,03 lei împreună cu dobânzile în sumă de 769 856,51 de lei, calculate începând cu 25 aprilie 2017 până la 13 septembrie 2017, și să stingă datoria rămasă în sumă de 10 121 461,36 de lei, până la 25 decembrie 2017.

5. Reclamanta a precizat că prin Acordul din 13 septembrie 2017 și în conformitate cu art.586 alin.(4) din Codul civil (în redacția Legii nr.1107 din 06 iunie 2002), părâta SRL „FLY ONE” a acceptat și s-a obligat ca mai întâi să achite Autorității Aeronautice Civile penalitățile și dobânzile, mai apoi datoria rămasă.

6. Din transferurile bănești efectuate, de către SRL „FLY ONE” mai întâi au fost achitate penalitățile, dobânzile și din sumele rămase – datoria de bază.

7. Pe parcursul examinării cauzei, Autoritatea Aeronautică Civilă a înaintat cereri de concretizare a pretențiilor, prin care la fiecare termen de

examinare a cauzei și-a concretizat mărimea pretențiilor, ultima cererea fiind înaintată la 3 octombrie 2018, cu calculul penalităților și a dobânzilor până la 31 august 2018.

8. Pentru a nu tergiversa procesul, a solicitat instanței de judecată examinarea cauzei în lipsa Autorității Aeronautice Civile.

9. Prin hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central a fost admisă acțiunea depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă. S-a încasat din contul SRL „FLY ONE” în beneficiul Autorității Aeronautice Civile, în temeiul contractului de cesiune de creanță din 25 aprilie 2017 și Acordul de eșalonare a datoriei din 13 septembrie 2017, datoria în sumă de 9332552,89 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 167 986, 08 lei pentru perioada 14.09.2017 – 31.08.2018, penalitatea în sumă de 142 673,04 lei pentru perioada 14.09.2017 – 31.08.2018, în total 9643 212,01 lei. Însă, pentru perioada 1 septembrie 2018 – 16 octombrie 2018, penalitatea și dobânda de întârziere nu a fost încasată, întrucât nu au fost prezentate calculele respective, și pentru a nu tergiversa examinarea cauzei, instanța judecătorească a lăsat încasarea acestor plăți într-un alt proces separat. Hotărârea menționată a devenit irevocabilă la 5 iunie 2019, iar la 3 iulie 2019 a fost executată integral de către SRL „FLY ONE”.

10. La 16 august 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a expediat în adresa SRL „FLY ONE” notificarea nr.2460, recepționată de către ultima la 19 august 2019, prin care a solicitat achitarea dobânzii de întârziere calculată din suma datoriei de 9332552,89 de lei pentru perioada 01.09.2018 – 16.10.2018, în sumă de 182304,39 de lei, potrivit următoarei formule: $9332\ 552,89 \text{ de lei} \times 0,05\% \times 46 \text{ de zile}$, precum și penalitatea în sumă de 214 648,72 de lei calculată pentru aceeași perioadă conform calculului: $9332552,89 \text{ de lei} \times (6,5\% + 9\%) \div 365 \times 46 \text{ de zile}$, anexând calculul nr.1/2019 din 09 august 2019 a penalității și a dobânzii de întârziere. Astfel, procedura prealabilă a fost respectată.

11. Cu trimitere la prevederile art.572 alin.(2), art.585, art.617 alin.(2) lit.a), art.618, art.619 alin.(1) și (2), art.668 alin.(1) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la modificările în vigoare din 01.03.2019), Autoritatea Aeronautică Civilă a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul SRL „FLY ONE” în bugetul de stat penalitatea pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 214 648, 72 de lei, calculată pentru perioada 1 septembrie 2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a dobânzii de întârziere în sumă de 182 304,39 de lei calculată pentru perioada 1 septembrie 2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, precum și a taxei de stat.

12. La 20 decembrie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere, prin care și-a modificat pretențiile din acțiune, solicitând suplimentar atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al RM, încasarea din contul SRL „FLY ONE” în bugetul de stat penalitatea pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 214 648, 72 de lei, calculată pentru perioada 1 septembrie

2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a penalității pentru fiecare zi de întârziere în sumă de 1082 576,14 lei calculată pentru perioada 17.10.2018 inclusiv – 05 iunie 2019 inclusiv, a dobânzii de întârziere în sumă de 182 304,39 de lei calculată pentru perioada 01 septembrie 2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a dobânzii legale în sumă de 535 023,75 de lei calculate pentru perioada 17 octombrie 2018 inclusiv – 28 februarie 2019 inclusiv, precum și a taxei de stat.

13. Reclamanta a menționat că la 3 iulie 2019, SRL „FLY ONE” a executat integral hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central. Prin încheierea executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie din 30 septembrie 2019, (dosarul de executare nr.056-1072/2019 privind procedura de executare a titlului executoriu nr.2c-577/17), executorul judecătoresc a încasat din contul debitorului a dobânzii legale de întârziere de la data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii până la data plății efective a datoriei.

14. Pentru perioada de la data pronunțării hotărârii (17.10.2018) până la data plății efective a datoriei (05.06.2019), SRL „FLY ONE” datorează penalități în mărime de 0,05% pentru fiecare zi de întârziere calculate conform formulei de calcul: $9\ 332\ 552,89 \text{ de lei} \times 0,05\% \times 232 \text{ de zile} = 1082576,14 \text{ lei}$.

15. Cu trimitere la art.619 alin.(2) din Codul civil (în vigoare până la 01.03.2019), reclamanta consideră că pârâta este obligată la achitarea dobânzilor de întârziere.

16. Totodată, a precizat că la 01.03.2019 a intrat în vigoare prevederile art.942 alin.(4) din Codul civil (în vigoare din 01.03.2019) potrivit cărora, în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.

17. În viziunea reclamantei, pârâta urmează să achite dobânda legală de întârziere calculată începând cu 17 octombrie 2018 inclusiv - până la 28 februarie 2019 inclusiv, potrivit următoarei formule: $9332552,89 \text{ de lei} \times (6,5\% + 9\%) \div 365 \times 135 \text{ de zile} = 535\ 023,75 \text{ de lei}$.

18. La 16 august 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a expediat în adresa SRL „FLY ONE” notificarea nr.2460, recepționată de către ultima la 19 august 2019, prin care a solicitat achitarea dobânzii de întârziere calculată din suma datoriei de 9332552,89 de lei pentru perioada 01.09.2018 – 16.10.2018, în sumă de 182304,39 de lei, potrivit următoarei formule: $9332\ 552,89 \text{ de lei} \times 0,05\% \times 46 \text{ de zile}$, precum și penalitatea în sumă de 214 648,72 de lei calculată pentru aceeași perioadă conform calculului: $9332552,89 \text{ de lei} \times (6,5\% + 9\%) \div 365 \times 46 \text{ de zile}$, anexând calculul nr.1/2019 din 09 august 2019 a penalității și a dobânzii de întârziere. Astfel, procedura prealabilă a fost respectată.

19. La 8 noiembrie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a expediat în adresa SRL „FLY ONE” notificarea nr.3405, solicitând în baza aceluiași temeiuri legale care au fost puse la baza hotărârii din 16 octombrie 2018, să achite dobânda

egală calculată începând cu 17 octombrie 2018 inclusiv - până la 28 februarie 2019 inclusiv, potrivit următoarei formule de calcul: $9332552,89 \text{ de lei} \times (6,5\% + 9\%) \div 365 \times 135 \text{ de zile} = 535 023,75 \text{ de lei}$, precum și penalitatea pentru perioada 17 octombrie 2018 inclusiv – 5 iunie 2019 inclusiv, în sumă de 1082 576,14 lei, calculată în felul următor: $9332 552,89 \text{ de lei} \times 0,05\% \times 232 \text{ de zile}$.

20. La 15 octombrie 2020, în cadrul ședinței de judecată, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere, prin care și-a concretizat pretențiile, solicitând încasarea din contul SRL „FLY ONE” în bugetul de stat, la contul trezorial al Autorității Aeronautice Civile: MD54TRPAAA142310A15853AA, TREZMD2X: penalitatea pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 214 648, 72 de lei, calculată pentru perioada 01 septembrie 2018 inclusiv - până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a penalității pentru fiecare zi de întârziere în sumă de 1082 576,14 lei calculată pentru perioada 17.10.2018 inclusiv – 05 iunie 2019 inclusiv, a dobânzii de întârziere în sumă de 182 304,39 de lei calculată pentru perioada 01 septembrie 2018 inclusiv - până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a dobânzii legale în sumă de 535 023,75 de lei calculate pentru perioada 17 octombrie 2018 inclusiv – 28 februarie 2019 inclusiv, precum și a taxei de stat.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

21. Prin încheierea din 20 august 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (f.d.80).

22. Prin hotărârea din 19 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a respins acțiunea depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă ca neîntemeiată.

23. Prima instanță a motivat soluția de respingere a acțiunii, constatând că la 25.04.2017, între SRL „AVIA INVEST” în calitate de cedent, Autoritatea Aeronautică Civilă în calitate de cesionar și SRL „FLY ONE” în calitate de debitor a fost încheiat contractul de cesiune de creanță, prin care cedentul a cedat, cesionarul a preluat, iar debitorul a acceptat transmiterea de la cedent la cesionar a creanței parțiale în valoare de 12 321461,36 lei. Urmare a acestor acțiuni, pârâtul în calitate de debitor nu a achitat integral această datorie, astfel că Autoritatea Aeronautică Civilă a înaintat acțiune în instanța de judecată, care s-a soldat cu pronunțarea la 16.10.2018 de către Judecătoria Chișinău, sediul Central a hotărârii, prin care s-a încasat din contul SRL „FLY ONE” datoria de bază în valoare de 9332 552,89 lei, penalitățile în mărime de 142 673,04 lei și dobânzile de întârziere în valoare de 167 986,08 lei, în total 9.643.212,01 lei. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22.01.2019 a fost restituită, ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel depusă de SRL „FLY ONE” împotriva hotărârii instanței de fond, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05.06.2019 s-a respins recursul

declarat de SRL „FLY ONE” și s-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 22.01.2019.

24. Prima instanță a notat că la 13.09.2017 între părțile în litigiu a fost încheiat Acordul de eșalonare, prin care Autoritatea Aeronautică Civilă a acceptat ca din contul sumelor transferate să reducă cuantumul datoriei de bază, deoarece pârâtul a recunoscut și a acceptat să achite penalitatea în sumă de 806163,03 lei împreună cu dobânzile în sumă de 769856,51 lei, calculate începând cu 25.04.2017 - până la 13.09.2017, și să stingă datoria restantă în sumă de 10.121.461,36 lei - până la 25.12.2017. Astfel, din transferurile bănești efectuate de către pârâta SRL „FLY ONE” mai întâi au fost stinse penalitățile, dobânzile și din sumele rămase - datoria de bază.

25. Prima instanță a remarcat că pârâta SRL „FLY ONE” a declarat, iar reclamantul nu a negat că au fost decontate prin ordinele de plată următoarele sume: nr.317 din 13.06.2019 – 1.000.000,00 lei, nr.517 din 03.07.2019 – 8.332.552,89 lei, nr.228 din 27.07.2018 – 2.000.000,00 lei, nr.271 din 21.12.2017 – 550.000,00 lei, nr.270 din 19.12.2017 – 1.500.000,00 lei, nr.269 din 18.12.2017 = 950.000,00 lei, nr.187 din 29.09.2017 – 200.000,00 lei, nr.122 din 09.08.2017 – 500.000,00 lei, nr.134 din 03.08.2017 – 500.000,00 lei, nr.113 din 26.07.2017 – 200.000,00 lei, nr.120 din 30.06.2017 – 1.000.000,00 lei, în total 16.732.552,90 lei.

26. Totodată, instanța de fond a reținut că potrivit pct.2 din Acordul de eșalonare a datoriei din 13.09.2017, au fost prevăzute penalitățile în valoare de 0,05% pentru fiecare zi de întârziere pentru nerespectarea graficului de eșalonare, care urmau a fi încasate pe durata valabilității acordului încheiat. Ulterior, la 29.12.2017, Acordul de eșalonare a datoriei din 13.09.2017, a fost reziliat la inițiativa reclamantului prin cererea nr.4045.

27. În circumstanțele stabilite, instanța de fond a dedus că Acordul de eșalonare nu mai producea efecte din data de 29.12.2017.

28. Prima instanță a precizat că prin cererea de concretizare a acțiunii, reclamanta Autoritatea Aeronautică Civilă a indicat că instanța anterioară de judecată nu a calculat penalitățile și dobânzile de întârziere până la data pronunțării hotărârii, din care motiv în prezentul litigiu solicită încasarea din contul pârâtei SRL „FLY ONE” a penalităților și a dobânzilor de întârziere pentru perioada 01.09.2018-16.10.2018.

29. La fel, instanța de judecată a remarcat că la 20.09.2019, Autoritatea Aeronautică Civilă s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „FLY ONE” privind încasarea sumelor bănești cu titlu de penalități și dobânzi de întârziere pentru perioada 01.09.2018-16.10.2018. Ulterior, reclamanta și-a precizat obiectul acțiunii și a extins perioada cerând încasarea penalității și pentru perioada 17.10.2018 - 05.06.2019; dobânzii de întârziere și pentru perioada 17.10.2018 - 28.02.2019.

30. În împrejurările menționate, prima instanță a concluzionat că acțiunea formulată de Autoritatea Aeronautică Civilă împotriva SRL „FLY ONE” privind încasarea sumelor bănești cu titlu de penalități și dobânzi de întârziere pentru perioada 01.09.2018-16.10.2018 și respectiv pentru perioada 17.10.2018 - 05.06.2019 (penalitate), precum și pentru perioada 17.10.2018 - 28.02.2019 (dobânda de întârziere), este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

31. La acest aspect, instanța de fond, cu trimitere la prevederile art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, a menționat că, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

32. Aici, prima instanță a subliniat că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 16.10.2018, pârâta SRL „FLY ONE” a fost obligată la achitarea sumei de 9 332 552,89 lei cu titlu de datorie de bază, dobândă de întârziere de 167 989,08 lei și penalitate de 142 673,04 lei, creanțe care au fost stinse prin ordinele de plată menționate supra, iar alte obligații în temeiul hotărârii nominalizate, compania „FLY ONE” SRL, nu mai are.

33. Instanța de fond a concluzionat că această statuare a instanței nu poate fi supusă unei reevaluări ulterioare, fără încălcarea autorității de lucru judecat, întrucât ea este rezultatul dezbaterilor judiciare și verificării jurisdicționale a instanței. La caz, este vorba de prezumția lucrului judecat care funcționează în cauză potrivit căreia o hotărâre irevocabilă exprimă realitatea raporturilor juridice dintre părți (*res judicata pro veritate habetur*), neputându-se primi vreo dovadă contrară, față de caracterul absolut al prezumției.

34. Prima instanță nu a reținut argumentele reclamantei Autoritatea Aeronautică Civilă precum obiectul acțiunii constă în faptul că instanța de judecată anterioară nu a calculat penalitățile și dobânzile de întârziere până la data pronunțării hotărârii, invocând că ultima cerere de concretizare a acțiunii în cadrul dosarului nr.2c-577/17, a fost prezentată la 03.10.2018, pentru perioada de până la 03.10.2018, or, scopul acțiunii este de a fi supusă unei reevaluări ulterioare a primului dosar soluționat irevocabil, ceea ce va conduce la încălcarea autorității de lucru judecat.

35. În acest sens, instanța de fond a menționat că prezumția de lucru judecat care interzice readucerea în fața instanțelor a chestiunii litigioase deja rezolvate pentru a conferi stabilitate juridică și pentru a nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din CEDO, deoarece dreptul de acces la justiție nu este unul absolut, el poate cunoaște limitări ce decurg din aplicarea altor principii. Această reglementare a puterii de lucru judecat în forma prezumției vine să asigure, din nevoia de ordine și stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor între considerentele hotărârilor judecătorești. Prezumția nu oprește judecata celui de-al

doilea proces, ci doar ușurează sarcina probațiunii, aducând în fața instanței constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecății anterioare și care nu pot fi ignorate. În esență, puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești semnifică faptul că o cerere nu poate fi judecată în mod definitiv decât o singură dată, iar hotărârea este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie să fie contrazisă de o altă hotărâre. Principiul puterii lucrului judecat împiedică nu numai judecarea din nou a unui proces terminat, având același obiect, aceeași cauză și fiind purtat între aceleași părți, ci și contrazicerea între două hotărâri judecătorești, adică infirmarea constatărilor făcute într-o hotărâre judecătorească definitivă printr-o hotărâre judecătorească posterioară dată într-un alt proces, tocmai în scopul de a se realiza o administrare uniformă a justiției.

36. Distinct, instanța de fond a notat că din suportul probator administrat la dosar, și anume: scrisoarea AAC nr.2460 din 16.08.2019; scrisoarea AAC nr.3405 din 08.11.2019; explicația reprezentantului părții reclamante și a pârâtei în instanța de judecată, cert atestă faptul că, obligația generatoare de penalități și dobânzi de întârziere, a fost stinsă de către SRL „FLY ONE” la data de 03.07.2019.

37. Instanța de fond a concluzionat că la 03.07.2019, SRL „FLY ONE” a stins toate obligațiile restante față de Autoritatea Aeronautică Civilă ce puteau genera anumite penalități și dobânzi de întârziere.

38. De asemenea, prima instanță a remarcat că, aflând în cadrul unui raport juridic stins, în vederea calculării penalităților și a dobânzilor de întârziere, după stingerea tuturor obligațiilor, legislația în vigoare stabilește anumite condiții imperative. Or, potrivit art.626 alin.(3) din Codul civil (în vigoare la momentul apariției raportului juridic) și art.949 alin.(3) din Codul civil, (în vigoare la momentul stingerii obligației), în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

39. Instanța de judecată a subliniat că creditorul care a primit executarea cu întârziere a obligației, el va fi în drept să ceară plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

40. La caz, Autoritatea Aeronautică Civilă nu a combătut împrejurarea privind data primirii executării și rezervarea (expresă) a dreptului de a calcula penalități de întârziere. Or, ACC a primit executarea la 03.07.2019, respectiv, pentru a fi calculate penalitățile de întârziere după primirea executării, norma juridică de la art.626 alin.(3) Cod civil, (art.949 alin.(3) din Codul civil (în vigoare la momentul stingerii obligației), reglementează în mod necondiționat că creditorul trebuie (expres) să își rezerve dreptul de a calcula penalități după primirea executării.

41. Din 11 achitări efectuate de către pârât la nicio plată reclamanta Autoritatea Aeronautică Civilă, în calitatea sa de creditor la momentul dat, nu și-a rezervat expres dreptul de a calcula penalitățile și/sau dobânzile de întârziere.

42. Instanța de fond a constatat că Autoritatea Aeronautică Civilă nu a respectat prevederile imperative stabilite la art.626 alin.(3) (art.949 alin.(3) din Codul civil), respectiv, după stingerea obligațiilor pecuniare nu mai poate cere plata penalităților de întârziere și/sau a dobânzilor.

43. Mai mult, reclamantul în cadrul procesului de judecată a recunoscut expres că obligația generatoare de penalități de întârziere a fost stinsă, și, totodată, a recunoscut că nu și-a rezervat expres dreptul la primirea executării (pentru fiecare ordin de plată în parte) să solicite încasarea penalității și/sau dobânzii de întârziere.

44. În acest sens, prima instanță a făcut trimitere la prevederile art.123 alin.(6) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

45. Prima instanță a dedus că în speță, condițiile imperative statuate la art.626 alin.(3) (art.949 alin.(3)) din Codul civil nu au fost respectate de către reclamantă, prin urmare nici penalitățile/dobânzile nu pot fi solicitate, motiv din care instanța a concluzionat că acțiunea urmează a fi respinsă integral.

46. Instanța de fond nu a reținut argumentele reclamantei precum că prin scrisorile din 16.08.2019 și 08.11.2019, și-ar fi rezervat dreptul la calcularea penalităților și dobânzilor, or, aceste scrisori au fost eliberate după un interval de mai bine de 1 lună - 4 luni din momentul primirii executării obligației, obligația fiind recepționată la data de 03.07.2019, pe când scrisorile expediate la 16.08.2019 și respectiv la 08.11.2019, denotă faptul că procedura prevăzută la art.949 alin.(3) din Codul civil, nu a fost respectată, or, rezerva urma a fi făcută la momentul primirii executării. Iar, momentul primirii executării trebuie considerat așa cum îl reglementează expres art.872 alin.(4) din Codul civil, dacă plata se face prin transfer, obligația pecuniară se consideră executată la data la care suma de bani care a făcut obiectul plății a fost înregistrată în contul prestatorului de servicii de plată al persoanei căreia trebuia să i se facă plata.

47. Prima instanță a rezumat că reieșind din prevederile art.949 alin.(3) și art.872 alin.(4) din Codul civil, primirea executării, în speță, este data de 03.07.2019, respectiv, la această dată nu și-a rezervat reclamantul dreptul de a calcula penalitățile și dobânzile de întârziere, respectiv și din aceste motive acțiunea Autorității Aeronautice Civile a fost considerată neîntemeiată.

48. Distinct, prima instanță a reținut că prin scrisoarea din 16.08.2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a solicitat încasarea penalității doar pentru perioada cuprinsă între 01.09.2018-16.10.2018, însă nu solicitat penalități sau dobânzi pentru perioada de 17.10.2018-05.06.2019.

49. În acest sens, instanța de judecată a conchis că acest fapt demonstrează că reclamantul cu rea-credință acționează față de pârâtă.

50. Afară de aceasta, prima instanță a precizat că în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că în aceste scrisori Autoritatea Aeronautică Civilă nu și-a rezervat dreptul la calcularea penalităților și dobânzilor de întârziere, ci doar a

solicitat să-i fie achitate deja aceste penalități, indiferent de faptul că nu și-a rezervat în acest sens un drept.

51. Prima instanță a considerat neîntemeiate și argumentele reclamantei precum că prin scrisorile din 16.08.2019 și 08.11.2019, și-a rezervat dreptul de a calcula penalitățile și dobânzile de întârziere. Aici, instanța de fond a ținut să precizeze că nu constituie o rezervare expresă după cum o cere prevederile art.949 alin.(3) din Codul civil. Or, această rezervare expresă se efectuează doar la primirea executării, în speță, la 03.07.2019. Sintagma „*primirea executării*” utilizată de legiuitor la art.949 alin.(3) din Codul civil, urmează a fi înțeleasă și interpretată ca fiind *expres data și ziua când au intrat mijloacele financiare în contul creditorului*, (acesta are acces oricând la cont și vede mijloacele financiare când intră în cont). În același timp, sintagma dată nu poate fi interpretată extensiv, or, în acest caz (o eventuală interpretare extensivă) vor fi încălcate deja drepturile și interesele debitorului, principiul egalității și nemijlocit voința legiuitorului de a oferi protecție debitorului în cazul survenirii anumitor întârzieri.

52. Instanța de fond a subliniat că rezervarea dreptului de a calcula penalitățile de întârziere, trebuia efectuată la fiecare dată când primea executarea, inclusiv și parțial.

53. În speță, nu se atestă că anumite acțiuni (rezervări exprese) pentru fiecare primire a executării în parte au fost întreprinse de reclamant, prin urmare, nu sunt întrunite nici în acest sens condițiile cu caracter imperativ a art.949 alin.(3) din Codul civil.

54. Prima instanță a menționat că potrivit art.642 alin.(1) din Codul civil, (în vigoare la momentul apariției raportului juridic) și art.965 alin.(1) din Codul civil (în vigoare la momentul stingerii obligației), prin stingerea obligațiilor, încetează raporturile juridice dintre părți în partea ce se referă la obligația stinsă. Aliniatul (2) al art.642 din Codul civil, (în vigoare la momentul apariției raportului juridic) și art.965 alin.(2) din Codul civil (în vigoare la momentul stingerii obligației) stipulează că, dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul.

55. În contextul enunțat, instanța de fond a conchis că faptul că pârâtă și-a executat obligația față de reclamantă, iar la data primirii prestației partea reclamantă nu și-a rezervat dreptul de a încasa penalitățile și/sau dobânzile de întârziere, se constată cu certitudine că data primirii executării indicată mai-sus coincide cu data invocată de către reclamant în actul de penalitate, care nu a negat acest fapt în cadrul procesului, luând în considerare că la actele dosarului, reclamanta nu a prezentat nicio dovadă ce confirmă faptul că la primirea executării (03.07.2019) și-a rezervat dreptul de a încasa penalitățile și dobânzile de întârziere după ce a primit executarea. Or, prevederile art.965 alin.(2) Cod civil cert impune imposibilitatea încasării penalităților/dobânzilor de întârziere, după primirea executării obligației.

56. Pe final prima instanță a considerat că revendicările Autorității Aeronautice Civile sunt neîntemeiate, și prin urmare, nu poate solicita de la SRL „FLY ONE” aceste penalități și dobânzi, întrucât a primit executarea cu întârziere a obligațiilor și la momentul intrării banilor în cont, nu și-a rezervat expres acest drept.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

57. La 23 mai 2022, Autoritatea Aeronautică Civilă a declarat apel (nemotivat) împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 28 iulie 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 19 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii în sensul formulat.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

58. Prin decizia din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă și s-a menținută hotărârea din 19 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

59. Instanța de apel a motivat decizia, concluzionând ca fiind corectă soluția primei instanțe despre netemeinicia acțiunii formulată de Autoritatea Aeronautică Civilă. Or, reieșind din probele anexate la dosar (scrisoarea AAC nr. 2460 din 16.08.2019; scrisoarea AAC nr. 3405 din 08.11.2019, inclusiv declarațiile reprezentantului reclamantului în instanța de judecată), cert rezultă faptul că obligația generatoare de penalității și dobânzi de întârziere a fost stinsă de către SRL „FLY ONE”. Ultima restanță a fost stinsă de către pârâtă la 03 iulie 2019 prin ordinul de plată nr.517.

60. Distinct, instanța de apel a precizat că Autoritatea Aeronautică Civilă a primit executarea la 03.07.2019, respectiv, pentru a fi calculate penalități de întârziere după primirea executării, norma juridică de la art.626 alin.(3) Cod civil, (art.949 alin.(3) din Codul civil (în vigoare la momentul stingerii obligației) stabilește necondiționat că creditorul trebuie (expres) să își rezerve dreptul de a calcula penalitățile după primirea executării, circumstanțe care la cazul speței nu se atestă.

61. Instanța de apel nu a reținut argumentele Autorității Aeronautice Civile precum că nu putea să-și rezerve acest drept la momentul primirii plății din motiv că banii ajung în cont și pot fi văzuți abia a doua zi, or, apelanta nici a doua zi după primirea prestației nu și-a rezervat acest drept, iar dovezi la dosar care să probeze faptul că la 04.07.2019 sau măcar la 05.07.2019, apelanta/reclamantă și-a rezervat dreptul de a calcula penalitățile și dobânzile de întârziere, lipsesc.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

62. La 26 ianuarie 2023, Autoritatea Aeronautică Civilă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia casarea integrală a deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 19 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii, prin care să se încaseze din contul SRL „FLY ONE” în bugetul de stat, la contul trezorial al Autorității Aeronautice Civile penalitatea pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 214 648, 72 de lei, calculată pentru perioada 1 septembrie 2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a penalității pentru fiecare zi de întârziere în sumă de 1082 576,14 lei calculată pentru perioada 17.10.2018 inclusiv – 5 iunie 2019 inclusiv, a dobânzii de întârziere în sumă de 182 304,39 de lei calculată pentru perioada 01 septembrie 2018 inclusiv până la 16 octombrie 2018 inclusiv, a dobânzii legale în sumă de 535 023,75 de lei calculate pentru perioada 17 octombrie 2018 inclusiv – 28 februarie 2019 inclusiv, precum și a taxei de stat.

63. În susținerea recursului Autoritatea Aeronautică Civilă a invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei atât de către prima instanță, cât și de către instanța de apel, ceea ce a condiționat soluționarea greșită a cauzei, la fel, concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare referitor la neprezentarea probelor că la momentul primirii executării obligației principale și-a rezervat dreptul de a pretinde plata penalității ulterioare, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece potrivit ordinelor de plată și a tabelului, cu indicarea transferurilor efectuate, constituie temeiul unei concluzii clare că odată cu primirea executării și prin imputarea plăților, mai întâi la stingerea dobânzii și a penalității, și-a rezervat expres dreptul de a solicita încasarea ulterioară a penalității/dobânzilor de întârziere.

64. Recurenta consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat prevederile art.626 alin.(3) din Codul civil, în redacția legii în vigoare la momentul apariției dreptului său de a pretinde penalitatea, în coroborare cu art.949 alin.(3) din Codul civil, în vigoare la momentul stingerii obligației principale, care reglementează doar situațiile în care clauza penală are un caracter sancționator pentru neexecutarea obligației *stricto sensu* și se aplică odată cu stingerea obligației. În speță, clauza penală este un mijloc legal de garantare (conform pct.26 din Hotărârea Guvernului nr.645 din 07 august 2014 și pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.133 din 27 februarie 2019) a executării obligației în modul corespunzător și fără întârziere, poartă un caracter compensatoriu pentru executarea cu întârziere a obligației de către intimat.

65. De asemenea, instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au interpretat prevederile art.626 alin.(3) din Codul civil în vigoare până la 01 martie 2019, or, potrivit acestei norme de drept, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării. Norma dată de drept nu stipulează un alt moment în care

creditorul își poate rezerva dreptul de a cere penalitatea înaintea primirii executării, ci prevede în mod expres – „la momentul primirii executării”. Or, Autoritatea Aeronautică Civilă nu avea de unde să cunoască despre data când intimata SRL „FLY ONE” intenționa să transfere sumele încasate prin hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

66. De asemenea, instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat eronat legea atunci când au respins pretenția privind încasarea penalității legale de întârziere și a dobânzii pentru perioada de la data pronunțării hotărârii și până la executarea acesteia, deoarece apelul constituie o prelungire de examinare a cauzei în fond și la momentul examinării cauzei în apel (în cazul în care acesta n-ar fi fost restituit pe motive de tardivitate) ar fi avut posibilitatea de a înainta pretențiile de încasare a penalității și dobânzii calculate din data pronunțării hotărârii și până când hotărârea a rămas definitivă și irevocabilă, adică pentru perioada 17 octombrie 2018 — 05 iunie 2019.

67. În viziunea recurentei, revendicările sale sunt întemeiate, fiind înaintate intimatei SRL „FLY ONE” prin scrisoarea din 08 noiembrie 2019, și nu reprezintă o manifestare de rea-credință după cum au prezumat instanțele de judecată ierarhic inferioare, întrucât doar buna-credință se prezumă, dar nu și rea-credința, trebuie probată.

68. În speță, simpla prezumție că Autoritatea Aeronautică Civilă prin scrisoarea din 16.08.2019 nici nu a solicitat penalitățile sau dobânzile pentru perioada 17.10.2018-05.06.2019, fiind de altfel răsturnată prin notificarea din 08 noiembrie 2019, nu reprezintă o dovadă a relei credințe, atât timp cât nu s-a probat că a acționat cu rea-credință față de intimată.

69. Afară de aceasta, de nenumărate ori a menționat că la primirea plăților de la SRL „FLY ONE” și-a rezervat expres dreptul de a încasa penalitățile și dobânzile de întârziere, aplicând prevederile art.586 alin.(4) Cod civil.

70. Mai mult ca atât, din sumele transferate au fost stinse mai întâi penalitățile calculate, apoi dobânzile, iar din suma rămasă, a fost stinsă datoria de bază. Din acestea rezultă în mod clar că la primirea plăților Autoritatea Aeronautică Civilă și-a rezervat dreptul la calcularea și încasarea penalităților și dobânzilor de întârziere.

71. Instanțele de judecată nu au explicat modalitatea prin care se efectuează rezervarea dreptului de a încasa penalitatea anume „*la momentul efectuării plății*” de către debitorul obligației, or, momentul efectuării plății și momentul recepționării plății trebuie să coincidă ca să producă efecte. Acest fapt urma să fie inițiat de către un debitor de bună-credință, informându-l pe creditor despre data și ora efectuării plății datoriei. Mai mult ca atât, de la momentul în care s-a emis ordinul de plată de către cel care efectuează plata și până la momentul în care banii au ajuns la contul celui care recepționează plata, trece o

perioadă de timp (mai cu seamă la sfârșitul zilei bancare) și nu poate fizic să coincidă aceste două momente.

72. Este contradictorie concluzia instanței de apel precum că Autoritatea Aeronautică Civilă nici a doua zi după primirea prestației nu și-a rezervat acest drept. Este contradictorie și alegația instanței de apel este precum că rezervări exprese pentru fiecare primire a executării în parte nu au fost întreprinse de reclamant, nu corespunde realității. Or, plățile efectuate de către intimat până la pronunțarea hotărârii din 16 octombrie 2018, au fost imputate nu după cum le-a indicat debitorul, ci le-a imputat mai întâi la stingerea penalității și dobânzii, iar din suma rămasă a fost stinsă datoria de bază. Achitarea tranșelor a fost efectuată de către intimat cu întârziere, fapt care subliniază o executare necorespunzătoare a obligației, iar potrivit art.643 alin.(1) Cod civil (în vigoare la data nașterii raportului juridic) executarea stinge obligația numai în cazul în care a fost efectuată în modul corespunzător.

73. Cu atât mai mult, dacă debitorul achită datoria pentru marfa procurată, serviciul prestat după adresarea creditorului în instanța de judecată și până la pronunțarea hotărârii, acest fapt nu-l scutește de obligația de a achita penalitatea prevăzută în contract. Datoria a fost stinsă de către debitorul SRL „FLY ONE” nu înaintea adresării în instanța de judecată, ci cu mult după pronunțarea hotărârii, fapt care nu se înglobează în situația din speță.

74. La fel, instanțele nu au luat în considerare faptul că obligația a fost executată necorespunzător, penalitatea era prevăzută de lege, iar obligația a fost executată în timpul derulării unui proces de judecată.

75. *În drept*, Autoritatea Aeronautică Civilă și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(2) lit.c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea, precum și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

76. La 13 martie 2023, SRL „FLY ONE”, reprezentată de avocatul Cristian Iustin, a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă, întrucât temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), or, argumentele recurenței se referă la dezacordul acesteia cu soluția pronunțată de instanța de apel și instanța de fond. De altfel, recurența intenționează examinarea stării de fapt constatată de

către instanțele de judecată ierarhic inferioare. La caz, lipsesc temeiuri de drept de admisibilitate a recursului, din care motiv acesta este inadmisibil prin prisma art.433 lit.a) CPC.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

77. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

78. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

79. Articolul XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 statuează că, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

80. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

81. Recursul declarat la *26 ianuarie 2023* de către Autoritatea Aeronautică Civilă, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, și prin urmare, va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

82. Articolul 432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările efectuate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01.09.2023) prevede că:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea

greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

83. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului 08 iunie 2023) reglementează că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) **recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).**”

84. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

85. Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *17 noiembrie 2022*, în ședință publică.

86. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a Autorității Aeronautice Civile la *31 ianuarie 2023*, fapt ce rezultă din scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar (f.d.171).

87. Astfel, recursul declarat la *26 ianuarie 2023*, de către Autoritatea Aeronautică Civilă, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului legal prevăzut de art.434 CPC.

88. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

89. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

90. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

91. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

92. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în recursul declarat Autoritatea Aeronautică Civilă a făcut referire al prevederile art.432 alin.(2) lit.c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea, precum și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

93. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(2) lit.c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (26.01.2023), nu a stabilit că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată sau că ar fi interpretat în mod eronat legea.

94. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4), (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – 26.01.2023), respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurentei cu soluția instanței de apel și a primei instanțe, care au emis soluțiile pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

95. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

96. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4), din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

97. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei

asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

98. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor.

99. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

100. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței*, pct. 45).

101. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway*, hotărâre din 19 februarie 1996, *Reports 1996-1, 11p.141*, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991*, § 31, *Seria A, nr. 212-A*).

102. Din aceste motive, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă, urmează a fi considerat inadmisibil.

103. În conformitate cu art.431 alin.(1) și (2), art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat